

Tárgytematika

Félév:	2013/14/1
Tárgynév:	Szociális gerontológia
Tárgykód:	ANSZPB2091
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	0/2/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Oktatás célja:

Tantárgy tartalma:

Témakörök

1. Mesék, mítoszok, előítéletek, félelmek, tabuk az öregekkel, öregedéssel kapcsolatban. Az idősügy és az idősek ellátásának társadalmi meghatározottsága. Paradigmaváltás az időspolitika és az idősellátás alakításában (... deficit modell" helyett ... fejlődés modell"). Erikson életciklus modellje. Bölcsesség és sikeres öregedés.
2. Demográfiai változások Európában és Magyarországon. A megöregedés és kirekesztetté válás veszélyei. Szociális kihívások az idősödő társadalmakban. Társadalmi egyenlőtlenségek mérséklése, fellépés az ageizmus ellen.
3. ENSZ-alapelvek, időspolitika az EU-ban és nemzetközi szinten. Idősügyi Nemzeti Stratégia Magyarországon és az ezt követő cselekvési tervek kidolgozása. Társadalmi részvétel és megbecsültség. A generációk közötti kapcsolat. Az idősek, mint az időspolitika alakításának aktív résztvevői. Civil világ, közösségi élet, önszervező mozgalmak és önkéntesek. Társadalmi szemléletformálás.
4. Az idősek helyzete ma Magyarországon. Idősödés, várható élettartam, a háztartások és a családok összetételének változásai. Gazdasági aktivitás, jövedelem és fogyasztás. Időfelhasználás, mindennapi aktivitás. Időskori sport, kulturális és egyéb közösségi tevékenységek. Élethosszig tartó tanulás, felnőttképzés és az e-kommunikáció. A hitélet és a spiritualitás jelentősége.
5. Szociális szolgáltatások rendszere és az alapellátás formáinak ismertetése. Idősek otthon: megszokott környezet, nagyobb biztonság. Információközvetítés és információhiány. Szükségletfelmérés. Alapellátási nehézségek. (A jelenlegi ellátások kritikai elemzése.) Hozzáférés az ellátásokhoz és a speciális problémákra és a sajátos szükségletekre is reagáló formák. (Mozgásukban és aktivitásukban akadályozott idősek, gyógyíthatatlan betegségben szenvedők szükségleteihez igazított ellátási formák hiánya és/vagy kialakításának lehetőségei. Átmeneti elhelyezés és rehabilitáció.)
6. Szociális szolgáltatások rendszere és az időskorúak bentlakásos intézményi ellátása. Bekerülési

Tárgytematika

Félév:	2013/14/1
Tárgynév:	Szociális gerontológia
Tárgykód:	ANSZPB2091
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	0/2/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Tantárgy tartalma:

feltételek. A szociális munkás tevékenységi területei a bentlakásos intézményekben. Intézményfenntartók, költségek, normatívák, finanszírozás és kontroll. A Számvevőszék vizsgálatai. Az idősek jogai az intézményekben. Az OBH jelentései, az ellátott-jogi képviselők munkája.

7. Egészségi állapot, a betegségkockázatok mérséklése. Prevenció és a szűrővizsgálatok, egészségfejlesztő programok jelentősége. Egészségügyi és szociális intézmények, szolgáltatások, integrált ellátási lehetőségek. Interprofesszionális megvalósítása alapvetően az egészségügy és a szociális szolgáltatások területén. Ápolás, otthonápolás, otthoni szakápolás. Az emberi méltóság és a funkcionális önállóság megőrzése.

8. A szociális munkások/szociálpedagógusok sajátos feladatai, szerepük a többgenerációs családok és az idős emberek segítésében. Krízis és krízisintervenció. A bántalmazás, elhanyagolás és az áldozattá válás veszélyei.

9. Mentálisan hanyatló idősek ellátása és a hozzátartozók segítése. Demenciával küzdők és az Alzheimer kórban szenvedők ellátása, az állapotromlás késleltetése. A hozzátartozókkal végzett munka. Egyesületek, civil szerveződések.

10. A halál és a gyász. A halálokok változásai. ... Kapuk az öregek halálához.”(Nuland) Gyászmunka. Szociális munka haldoklókkal és hozzátartozóikkal.

Számonkérési és értékelési rendszere:

- **A hallgatókkal szemben támasztott követelmények**
 1. **Zárthelyi dolgozat megírása december elején.**
 2. **Egy gyakorlati jellegű, idősekkel végzett szakmai tevékenység, melyről írásbeli beszámoló is készül.**

Kötelező irodalom:

Kötelező irodalom

Baltes, Paul B. – Smith, Jacqui – Staudinger, Ursula M. (2000): Bölcsesség és sikeres öregedés. In: Czigler István (szerk.): Túl a fiatalságon. Megismerési folyamatok időskorban. Bp., Akadémiai

Tárgytematika

Félév:	2013/14/1
Tárgynév:	Szociális gerontológia
Tárgykód:	ANSZPB2091
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	0/2/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

- Fülöp Márta (2004): Versengés idős korban szociálpszichológiai és pszichoanalitikus megközelítésben. In: Életciklusok. Szerk.: Pető Katalin Bp., Animula (57-78 old.)
- Giczi Johanna – Ságghi Gábor (szerk.) (2004): Időskorúak Magyarországon. Bp., KSH (Az ... Előszó” és az összefoglalók áttekintése.)
- Guillemard, Anne-Marie (1999): Megöregedés és kirekesztetté válás. Szociológiai Figyelő, 100–108. oldal
- Gyukits György (2003): A gyászolók szociális támogatása. In: Pilling János (szerk.): A gyász. Bp., Medicina
- Hablicsek László-Pákozdi Ildikó(2004): Az elöregedő társadalom szociális kihívásai. Esély, 2004.3.sz. (87-120 old.)
- Idősügyi Nemzeti Stratégia. (2009) Szociális és Munkaügyi Minisztérium
- Iván László: A sikeres öregedés rendszerszemlélete(2006) In.: Imre Sándor – Fábíán Gergely: Öszülő társadalmak Nyíregyháza, DEEFK (9-15 old.)
- Kravalik Zsuzsanna (2004): Az időspolitika gyakorlata az Európai Unióban közösségi és tagállami szinten. In: Idősbarát önkormányzatok 2005. Bp., ICSSZEM (309-375 old.)
- Nuland, B. Shervin(2002):Hogyan halunk meg? Bp., Akkord Kiadó (80-104 old. valamint a 105-132 old.)
- Rác Andrea – Hajós Zsófia (2003): Care Work nemzetközi idősellátás-kutatás hazai tapasztalatai. Kapocs, 2003. augusztus (20-34 old.)
- S. Molnár Edit (2004):Az időskorú népesség főbb jellemzői és életkörülményei. In: Idősbarát önkormányzatok 2005. Bp., ICSSZEM (9-54 old.)
- Szociálpolitikai kihívások Európa idősödő társadalmában – az Európa Tanács 1591.sz. ajánlása.(2003) Kapocs, 2004. február (54-58 old.)
- Tariska Péter (szerk.) (2002): Kortünet vagy kórtünet? Mentális zavarok idős korban. Bp., Medicina (438-461 oldalak)
- Turai Tünde (2010): Öreg ember nem vénember! Idősek társadalom-néprajzi szempontból. Bp., Balassi Kiadó (24-146 oldalak)

Tankönyvként használható

Semsei Imre (2008): Gerontológia. Nyíregyháza, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar (Szociális szakemberek számára a könyv ... Szociális gerontológia” című fejezete)

Ajánlott olvasmányok

Aktív idős korban. Tanulmánykötet.(2008) Bp., KSH - SZMM

Tárgytematika

Félév:	2013/14/1
Tárgynév:	Szociális gerontológia
Tárgykód:	ANSZPB2091
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	0/2/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

- Bruckmüller, Maria (2006): Életminőség és szolgáltatások. Alapszükségletek időskorban. In: Időskorú értelmi fogyatékos emberek kísérése, segítése. Bp., Akadémiai Kiadó (41-133 old.)
- Cars, Jane – Zander, Brigitta (2009): Szellemileg leépült idősök gondozása. Tegyük könnyebbé az együttélést! Bp., Animus
- Csoó Lászlóné(2002): Alzheimer-kórban szenvedők gondozási módszerei. In: Új terápiás programok. Periféria Füzetek. 2002 május. NCSSZI – SZCSM (137-147 old.)
- Daróczi –Spéder (szerk.) (2000): A korfa tetején. Az idősök helyzete Magyarországon. Bp., NKI., Kutatási jelentések.
- Dobossy Imre – S. Molnár Edit – Virágh Eszter (2003): Öregedés és társadalmi környezet. Bp. KSH – NKI (Összefoglalás és következtetések. 153-160 old.)
- Forrai-Gyuris –Hronycz-Ladányi (2002): Az idős emberek ellátása. Kapocs, 2002.2.sz. 24-41 old.
- Gáthy Vera (2001):A kliensjogok védelmében. In: Minőségbiztosítás és szociálpolitika. Bp., Föv.Módsz. Oszt., (55-68 old.)
- Geriatricai kézikönyv.(1997) MSD., Bp., Melania KFT., 1409-1417 old.
- Az idős emberek szociális ellátásának mentálhigiénés feladatai.(2003) Bp., NCSSZI. (94-126 old.)
- Iván László (2002): Az életminőség védelme a krónikus betegségekben és öregkorban. In: Élethelyzet – életminőség, zsákutcák és kiutak. Bp., MTA
- Kovács Mónika (szerk.) (2003): Időskori depresszió és szorongás. Bp., Springer
- Kovács Zsolt (2002): Szolgáltatástervezési koncepció. Szociális menedzser, 2002, 2.sz. 2-4 old.
- Kübler-Ross, E. (1988):A halál és a hozzá vezető út. Bp., Gondolat (394-430 old.)
- Marton István (2008): Korkontroll. Bp., HVG Könyvek
- Pilling János(2003):Gyász. In: Kovács Mónika (szerk.) Időskori depresszió és szorongás. Bp., Springer (108-115 old)
- Polcz Alaine(2005): Együtt az eltávozottal. Pécs, Jelenkor
- Sulyokné Baranyi Erzsébet(2000):Demens lakók intézeti ellátása franciaországi tapasztalat alapján. In: ... Szociálpolitikánk az ezredfordulón, helyünk Európában” című tudományos szakmai konferencia előadásai. Sopron, 2000. (107-115 old.)
- Széman Zsuzsa – Pottyondi Péter (2006): Idősök otthon. Megszokott környezetben, nagyobb biztonságban. Bp., MMSz -MTA SZK (PDF formátum letölthető www.gov.szmm)
- Tariska Péter (szerk.) (2002): Kortünet vagy kórtünet? Mentális zavarok időskorban. Bp., Medicina
- Tatelbaum,J. (1998): Bátorság a gyászhoz. Bp., Pont

Tárgytematika

Félév:	2013/14/1
Tárgynév:	Szociális gerontológia
Tárgykód:	ANSZPB2091
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	0/2/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

- Urbanekné László Judit (1995): Alternatívák az idősgondozásban. Esély Füzetek 2. 1995. 89-106 old.
- Üzenet a társadalomnak az öregedéstről. (1999) Bp., Soros Alapítvány, 1999. Szociális munka idősekkel. 1999-2000
- Vass Mónika(2002): Demens betegek foglalkoztatása az időskorúak otthonaiban. In: Új terápiás programok. Periféria füzetek 2002. május. NCSSZI – SZCSM (151-162 old.)